

تنازع در دستور زبان فارسی و عربی

دکتر زهره قربانی مادوانی^۱

استادیار زبان و ادبیات عربی

دانشگاه علامه طباطبائی

چکیده

تنازع در علم نحو، اصطلاحاً به معنای درگیری دو عامل بر سر یک معمول است. این مبحث اگر چه در زبان عربی مورد توجه خاص دستورنویسان قرار گرفته اما در دستور زبان فارسی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. این در حالی است که تنازع در زبان فارسی از گستردگی بیشتری نسبت به زبان عربی برخوردار است. چرا که تنازع بین مسندالیه و سایر ارکان جمله در زبان فارسی جایز و در زبان عربی ممکن نیست. این مقاله می کوشد، در ابتدا به بیان تنازع در زبان فارسی بپردازد و سپس انواع آن را در هر دو زبان عربی و فارسی برشمارد.

این مقاله با نگاهی جامع به ارتباط بین دو مبحث حذف و تنازع و برشمردن تفاوت ها، برایین باوراست که هر تنازعی زیر مجموعه ای از حذف است؛ به گونه ای که هر تنازعی را می توان حذف دانست اما هر حذفی را نمی توان تنازع دانست. گرچه مهمترین تفاوت بین آن دو، حذف معمول در صورت وجود قرینه است.

واژگان کلیدی: تنازع، زبان عربی، زبان فارسی، حذف

^۱ zghorbani@atu.ac.ir